

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a több tagállam által indított európai metrológiai kutatási és fejlesztési programban való közösségi részvételről

COM(2008) 814 végleges – 2008/0230 (COD)

(2009/C 228/12)

2009. január 21-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 169. cikke és 172. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

„Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a több tagállam által indított európai metrológiai kutatási és fejlesztési programban való közösségi részvételről”

Az EGSZB Elnöksége 2009. január 13-án megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. március 24–25-én tartott 452. plenáris ülésén (a március 25-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Antonello PEZZINI személyében, továbbá egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB szerint fontosak a javaslatban megfogalmazott célok, és arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy tegyen lépéseket egy olyan közös metrológiai rendszer kiépítése érdekében, amely a nemzeti kutatási teljesítményeken és eredményeken túlmutatva széleskörűen elismert európai többletértéket teremt.

1.2 Az EGSZB szerint a fő cél abban áll, hogy nemzetközi szinten olyan közös pozíciót találjunk, melynek keretében az EU véleménye nem csupán másodrangú, hanem maga az EU is ipari és kereskedelmi érdekeinek megfelelő szabványokat ösztönöz az Európában kifejlesztett alapanyagokra, termékekre és eljárásokra.

1.3 Az EGSZB meggyőződése, hogy a mára már globalizálódott gazdasági és szociális környezetben csak egy kiemelkedő szintű európai metrológiának lehet kedvező hatása az uniós gazdaságra.

1.4 Az EGSZB szerint az európai kutatóknak egyre nagyobb mértékben részt kell venniük olyan új rendszerek kifejlesztésében, melyek révén lehetővé válik a metrológia alkalmazása a fizika, kémia, biológia, a környezetvédelmi technológiák, az ökológiai lábnyom, a nanotechnológia, az élelmiszer, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság területén, ezek legújabb és legmodernebb ágaiban is.

1.5 A célul kitűzött és elérendő eredmények megvalósításához az EGSZB szerint elengedhetetlen, hogy az európai metrológiai kutatás támogatása során új nemzetközi szabványok rögzítése érdekében jobban összekapcsoljuk egymással az ipart, a kereskedelmet és a közszférát.

1.6 Az EGSZB szerint rendkívül fontos, hogy a metrológiai kutatás ne elkülönült, önmagába zárt kutatási területnek tűnjön.

1.7 A szabályozás és a szabványosítás mérhető értékekben ölt testet, ezért egy nemzetközileg alkalmazott és elismert metrológián alapul. Az EGSZB ezért azt javasolja, hogy az európai szabványügyi szervezet (CEN, CENELEC, ETSI) és az illetékes nemzeti intézményeket (többek között az akkreditációs szervezetet) már a kezdetektől vonják be az új koncepciók kidolgozásába.

1.8 Az EGSZB szerint a metrológiai kutatásban minden erővel arra kell törekedni, hogy szoros kapcsolat alakuljon ki

— a kutatás,

— a gazdaság,

— az egyetemek, tudományos intézmények és felsőfokú szakképzési intézetek,

— a technológiai platformok eredményei és

— a szervezett civil társadalom

között, hiszen véleménye szerint csak így – az elszigetelés minden formáját kiküszöbölve – lehet európai szinten olyan eredményeket elérni, melyek nemzetközi elismerésre számíthatnak.

1.9 Az EGSZB méltányolja és elismeri az európai metrológiai kutatási program (EMKP) támogatására irányuló európai bizottsági intézkedésjavaslatokat ⁽¹⁾, amelyek nagymértékű „közösségi-esítést” irányoznak elő az alábbi kérdésekben:

- közös programozás és a hetedik kutatási keretprogramban lefektetett közösségi részvételi szabályok átvétele,
- az előirányzott forráselosztás mértéke, a pusztán nemzeti támogatáson túlmutatóan.

1.10 Az EGSZB véleménye szerint jobban meg kellene határozni az igazgatási struktúrákat is. Egyértelmű, hogy az ezzel kapcsolatos bizonytalanságok károsan hathatnak a kutatás alakulására és a remélt kutatási eredményekre.

1.11 Ennek kapcsán az EGSZB arra utal, hogy erősíteni kell azon szereplők részvételét, akik közvetlenül érdekeltek a metrológiai kutatások eredményeiben. Be kell tehát vonni őket a prioritások meghatározásába, valamint az olyan javaslatokra kiírt – és a CORDIS-on, illetve a Hivatalos Lapban közzétett – tenderek kidolgozásába és kiértékelésébe, amelyek során biztosított, hogy a vállalatok, egyetemek, kutatóközpontok és oktatási intézmények részt vesznek a finanszírozott programok és projektek nyomon követésében és felügyeletében.

1.12 Az EGSZB szerint hasznos lenne, ha az EMKP-ért felelős tudományos kutatási tanácsnak lehetősége lenne arra, hogy az EMKP-bizottság elé terjesztett kötelező erejű véleményekkel befolyásolhassa a finanszírozandó kutatás jellegét, az éves munkaprogramot és a független projektelbírálókból álló csoport kiválasztását, valamint ha – a hetedik kutatási keretprogramhoz hasonlóan – az Európai Bizottság megfigyelője nyomon követhetné a bírálóbizottság munkáját.

1.13 Az EGSZB szerint hasznos lenne, ha a 2014–2020-as időszakra vonatkozó nyolcadik KTF-keretprogram előkészítésére vonatkozó javaslatokban előirányoznának egy kimondottan a metrológiára vonatkozó állandó közösségi programot, amelyet az Európai Bizottság koordinálna és igazgatna, és amely az érintett érdekcsoportok folyamatos részvételére épülne, valamint elsősorban a gazdaság, a felsőoktatás, a szabványosítás és a kutatás követelményeit, illetve a metrológiai kutatás nemzetközi szempontjait venné figyelembe; ez utóbbi kapcsán is főként a nemzetközi szervezetekkel, mint például az ISO-val és az OECD-vel, illetve az egyéb mérvado testületekkel (pl. az IUAP ⁽²⁾-pal) ápolott kapcsolatokat.

2. Bevezetés

2.1 Az ipari termelés, a szolgáltatások és a kereskedelem fokozódó globalizálódása miatt minimálisra kell csökkenteni a

cserekapcsolatokat korlátozó technikai akadályokat. Ennek alapja egy közös, megbízható mérési rendszer.

2.2 Nemzetközi szinten elismert ellenőrizhetőségre és összehasonlíthatóságra van szükség a szabályozások növekvő száma miatt, amelyek például az alábbi területeket érintik:

- biztonság,
- élelmiszercímkézés,
- egészségügy,
- környezet,
- biotechnológia,
- nanotechnológia és modern alapanyagok,
- energia,
- közlekedés, távközlés, illetve biztonsági rendszerek.

2.3 Ametrológiai kutatás nagymértékben szolgálja a közjót, valamint a szabályozás és szabványosítás fontos alapjául szolgál.

2.3.1 Az európai metrológiai infrastruktúrák olyan európai szervezetekre épülnek, mint például az Európai Akkreditálási Együttműködés (EA), az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN), az időközben a Nemzeti Metrológiai Intézetek Egyesületébe (EURAMET) integrálódott Európai Metrológiai Együttműködés szervezete (EUROMET ⁽³⁾), valamint az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának (Geel) Referenciaanyag- és Mérésügyi Intézete (IRMM) együttműködésben a Nemzetközi Súly- és Mértékügyi Hivatallal (BIPM).

2.4 A BIPM szerint az olyan interdiszciplináris területek fejlődése miatt, mint a nanotechnológia, a modern nyersanyagok vagy az anyagtulajdonságok, már a közeljövőben egy sor fizikai és kémiai referenciamérésekre szolgáló szabványra lesz szükség ⁽⁴⁾.

2.5 Európában a fenntartható versenyképesség és innováció miatt valamennyi területen pontos mérésekre és visszakereshető eredményekkel szolgáló kimutatásokra van szükség ahhoz, hogy a Nemzetközi Mértékegységrendszer (SI) meghatározásának megfelelően hosszú távú szabványokat lehessen meghatározni a referenciamérésekhez.

⁽¹⁾ A Szerződés korábbi 169. cikke.

⁽²⁾ International Unit of Pure and Applied Physics (Nemzetközi Fizikai és Alkalmazott Fizikai Szövetség).

⁽³⁾ Ennek tagjai 32 ország nemzeti metrológiai intézete, valamint az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának Referenciaanyag- és Mérésügyi Intézete (IRMM), amelynek székhelye a belgiumi Geel.

⁽⁴⁾ 2007-es BIPM-jelentés: „Évolution des besoins dans le domaine de la métrologie pour le commerce, l'industrie et la société et le rôle du BIPM” – Párizs, 2008.

2.6 Az európai metrológiai kutatást a nemzeti metrológiai kutatási programokkal, valamint a hatodik keretprogramba tartozó ERA-NET projektekkel és a hetedik keretprogramba tartozó ERA-NET-Plus projektekkel támogatják. A hetedik keretprogramon belül fejlesztették ki az iMERA (Implementing Metrology in the European Research Area ⁽¹⁾) és az EMKP első szakaszát jelentő iMERA Plus ⁽²⁾ projekteket, illetve alakították ki a Közös Kutatóközpont ⁽³⁾ idevonatkozó tevékenységét és a most javasolt „változó geometriájú” EMKP-t.

2.7 Az Egyesült Államokban a 2009-es költségvetésben 634 millió dollárnyi állami támogatást irányoztak elő az amerikai szabványügyi intézet (NIST) kutatási programjaira.

2.8 Ennek alapján az EGSZB fontosnak tartja, hogy növeljék meg az európai metrológiai kutatásra szánt támogatásokat, és egyesítsék az egyes tagállamok és a Közös Kutatóközpont rendelkezésre álló kapacitásait. Erre azért van szükség, hogy nemzetközi szinten elérjék a kritikus tömeget, elkerüljék a kiadások megkettőződését és a forráspazarlást, illetve hogy olyan eredményeket érjenek el, amelyek messze túlmutatnak a 2007–2013-as időszakra vonatkozó hetedik keretprogramban szereplő ERA-NET-Plus koordinációs eszközök segítségével megvalósítható eredményeken.

2.9 Annak fényében, hogy a metrológiai kutatás rendkívül fontossá válik a közeljövőben (ahogy azt különböző tanulmányok is alátámasztják ⁽⁴⁾), az EGSZB szerint célszerű lenne, ha felvennék ezt a kutatási területet a 2014–2020-as időszakra vonatkozó következő keretprogram kiemelt témakörei közé. Állandó közösségi kutatási státusszal és struktúrával kellene ellátni, folyamatos koordinációval egyesítve a nemzeti kutatási erőfeszítéseket.

3. A 169. cikk alapján javasolt program

3.1 A javaslat a Szerződés 169. cikke alapján, huszonkét tagállam metrológiai kutatási programjainak bevonásával és egyetlen keretbe foglalásával európai metrológiai kutatási programot (EMKP) hoz létre a közfinanszírozású metrológiai kutatás hatékonyságának és eredményességének fokozása céljából.

3.2 Egyik kimondott célja, hogy a nemzeti programok közötti koordináció javításán keresztül megerősítse az európai kutatási térség szerkezetét, ezáltal hatékonyabbá tegye néhány

⁽¹⁾ Az iMERA projektben 14 országból 20 partner vesz részt, az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának IRMM projektje mellett.

⁽²⁾ Az iMERA Plus projektben az Európai Bizottság mellett 20 országból 45 partner vesz részt.

⁽³⁾ A Közös Kutatóközpont metrológiával kapcsolatos tevékenységét a következőképpen határozzák meg: „Annak érdekében, hogy az EU versenyképesebb, a belső piac és a kereskedelem pedig átláthatóbb legyen, nemzetközileg elfogadott referenciák felállítására és terjesztésére, továbbá egy közös európai mértékrendszer népszerűsítésére kerül sor”.

⁽⁴⁾ Lásd: „Instrumentation and metrology in nanotechnology” U.S. National Science and Technology Council, 2006, és a 2007-es BIPM-jelentés.

közös kihívás kezelését, és felszámolja a nemzeti programok közötti határokat.

3.3 Az EKMP-kezdeménnyezés célja az Európai Bizottság szerint az, hogy egyetlen közös programban fogja össze huszonkét részt vevő állam nemzeti programját, a következők érdekében:

— elsősorban járuljon hozzá az európai nemzeti mérési rendszerek célkitűzéseikhez,

— gyorsítsa fel az új mérési technikák kifejlesztését, validálását és hasznosítását,

— egyszerűsítse az irányelvek és rendeletek kidolgozását és végrehajtását.

3.4 A javasolt irányítási modell az EK-Szerződés 169. cikke alapján a hatodik keretprogram során létrehozott első kezdeménnyezés, az EDCTP kapcsán szerzett tapasztalatokon alapul ⁽⁵⁾.

3.5 Az EKMP-re összesen 400 millió eurót irányoztak elő, ebből a részt vevő országok hozzájárulása a 2009–2016-os időszakra 200 millió euró, a közösségi hozzájárulás összesen szintén 200 millió euró.

3.6 Az EKMP-kezdeménnyezés koordinálása a nemzeti metrológiai intézetek egyesülete, az Euramet e.V. feladata, amelyet 2007-ben német jog alapján közhasznú szervezetként alapítottak braunschweigi (Alsó-Szászország) székhellyel, és európai regionális metrológiai szervezetként, valamint az EKMP végrehajtó ügynökségeként működik.

4. Az EGSZB megjegyzései

4.1 Az EGSZB egyetért a javaslat alapvető céljaival, és támogatja az abban leírt eljárás módokat. Fontosnak tartja, hogy a célok konkrét formában is megmutatkozzanak a következő szempontokban:

— a metrológiai kutatás szerkezetének kiválósága,

— közös, versenyképes és mások számára is nyitott kutatási projektek,

⁽⁵⁾ Az európai és fejlődő országok klinikai kísérletek területén létrejött partnersége (EDCTP).

— a kutatóközösség nagyobb részvétele a kompetenciák kiterjesztése révén,

— tényleges nemzetközi együttműködés, melynek keretében az európai metrológia lényeges szerepet tölt be,

— egységes globális fellépés,

— főként a gazdaság (a vállalatok és a munkaadók szervezetei), a kereskedelem és a közszféra bevonása az európai metrológiai kutatás továbbfejlesztésébe.

4.2 Az EGSZB szerint elsősorban az a fontos, hogy a metrológiai kutatás ne különálló területként jelenjen meg, hanem a program súlypontjainak meghatározása, a projektek értékelése és kiválasztása során képes legyen bevonni a felhasználókat a javaslatételbe és a projekteredmények nyomon követésébe, és ennek során szorosan együttműködni a szabványosítási és akkreditációs szervekkel. Az EGSZB ezen a téren az elszigeteltség („zártkörűség”) minden formája ellen foglal állást.

4.2.1 Az EKMP-ben való részvétel szabályai az EGSZB szerint minden szempontból meg kell, hogy feleljenek elsősorban a hetedik keretprogramban való részvételre vonatkozó szabályokról szóló 1906/2006/EK rendeletnek, valamint a rendelet végrehajtására vonatkozó költségvetési rendelkezéseknek.

4.2.2 Az EKMP-ben való részvétel szabályainak koherens és átlátható keretet kell biztosítaniuk a minél hatékonyabb végrehajtáshoz, a programot egyszerűsített eljárások révén minden résztvevő számára könnyen hozzáférhetővé kell tenni. A szabályoknak meg kell könnyíteniük az egyes résztvevők által létrehozott szellemi tulajdon használatát, ugyanakkor védeniük kell a többi résztvevő és a Közösség jogos érdekeit.

4.2.3 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a részt vevő tagállami intézmények által közösen megtervezett egységes európai metrológiai kutatási rendszer bevezetése csak a kutatás, a gazdaság, a felsőoktatás, valamint a szabványosítási és akkreditációs szervek közötti szoros együttműködés, továbbá az európai technológiai platformokkal ⁽¹⁾ és a szervezett civil társa-

dalommal folytatott strukturált párbeszéd esetén hozhat kielégítő eredményeket.

4.3 Az EGSZB utal arra, hogy az EK-Szerződés 169. cikke alapján a Közösség több tagállam kutatási programjaiban is részt vehet, amennyiben a célok pontosan meghatározottak és jelentősek a Közösség és a keretprogram számára, európai szinten többletértéket eredményeznek, releváns kritikus tömegeket képeznek és egyértelműen definiáltak, mégpedig egy közös tevékenységi terv és egy döntési és megvalósítási struktúra formájában.

4.4 Az EGSZB szerint a célokat jobban meg kellene határozni, mégpedig nem csak a nemzeti mérési rendszerek támogatását, a tagállami metrológiai intézmények és a kijelölt intézetek hálózatainak erősítését, valamint a nemzeti szintű tevékenységek összefogását illetően.

4.5 Az EGSZB hiányolja a tevékenységi súlypontokról és a várt eredményekről szóló konkrét adatokat, amelyekből egyértelműen kiderülnek a következők:

— a javaslat európai hozzáadott értéke,

— az összefogott tevékenységek közös tervének érthető és kimerítő bemutatása, valamint

— az igazgatási struktúra.

4.6 A hiányzó adatokat kifogásolja az EGSZB a kutatók és intézmények, tagállami metrológiai intézetek és kijelölt intézetek kiválósági ösztöndíjainak meghatározására vonatkozóan is.

4.7 Az EGSZB szerint a javasolt igazgatási struktúrát is egyértelműbben kell meghatározni. Utal arra, hogy az EURAMET mellett más szervezetek is tevékenykednek európai szinten, például az EURACHEM ⁽²⁾, és hangsúlyozza, hogy ugyan az EURAMET-et jelölték ki az EKMP-t végrehajtó speciális struktúrának, a programot magát azonban *ideiglenesen* jórészt a brit Nemzeti Fizikai Laboratórium irányítja.

⁽¹⁾ Az EURACHEM olyan európai szervezetek hálózata, amelyeknek célja, hogy nemzetközi szinten felülvizsgálhatóvá tegyék a kémiai méréseket és támogassák a gyakorlati munka minőségét. A Europe EURACHEM 35 tagországgal rendelkezik.

⁽¹⁾ Pl. microarray vagy tömegspektrometria.

4.8 Végezetül az EGSZB aggodalmának ad hangot amiatt, hogy sem a javasolt jogi aktusban, sem mellékleteiben nincs szó a metrológiai kutatás eredményeiben közvetlenül érdekelt szereplők, így a gazdaság egésze, a kereskedelem, a szabványosítási és akkreditációs szervek, valamint a közszféra hatékony részvételéről.

4.9 Az EGSZB szerint összességében jobb először egy 2013-ig szóló európai metrológiai kutatási kísérleti intézkedést bevezetni az iMERA Plushoz hasonlóan, és aztán a 2014–2020 időszakra szóló nyolcadik kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogram előkészítésére vonatkozó javaslatokban mérlegelni egy egyértelmű és bevált eljárásokat alkalmazó, tényleges állandó közösségi programot. Ezt a közösségi programot az Európai Bizottságnak, valamint valamennyi tagállamnak és társult országnak kellene irányítania, és mellette egy irányító és egy tanácsadó bizottságnak is működnie kell az átfogó konzultáció, az utólagos pontosítás és a részvétel lehetővé tétele érdekében, az érintett érdekcsoportok bevonásával és főként a gazdaság követelményeinek figyelembevételével.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB méltányolja és elismeri az Európai Bizottság javaslatát az EMKP olyan intézkedésekkel való támogatására ⁽¹⁾ vonatkozóan, amelyek nagymértékű „közösségiesítést” irányoznak elő, mégpedig a közös programtervezés és az előirányzott forráselosztás során, az egymástól való tanulás értelmében, továbbá a vállalatok, a felsőoktatás és a kutatóintézetek részvételére vonatkozó szabályok, valamint egy európai bizottsági megfigyelőnek a hetedik keretprogramban való részvételéről szóló javaslatok értékelése esetében.

5.2 Az EMKP számára javasolt irányítási modellel kapcsolatosan az EGSZB felhívja azonban a figyelmet a következőkre:

a) A program végrehajtásával az EMKP-irányítóbizottságot bízták meg, amely kizárólag a nemzeti metrológiai intézetek képviselőiből áll, benne csak az IRMM ⁽²⁾ rendelkezik megfigyelői státusszal, és főként a következőkért felelős:

— döntések az EMKP fejlesztéséről és folytatásáról,

— az alprogramokhoz szükséges munkacsoportok létrehozása és leváltása,

— az EMKP végrehajtásához szükséges feltételek előkészítése és az erről szóló határozat, beleértve az értékelők kiválasztásának kritériumait is,

— az értékelői csoport összetételének jóváhagyása,

— a támogatási feltételek alapján határozathozatal a kutatási programok és projektek támogatásáról, amennyiben az EURAMET erre felhatalmazást kapott vagy kap majd az Európai Bizottságtól,

— a következő üzleti évre szóló költségvetési terv jóváhagyása az EMKP-t érintő részre vonatkozóan,

— kutatási kérelmekre vonatkozó pályázati felhívások előkészítése és közzététele az EMKP keretében,

— az EMKP-titkárság szabályos és megfelelő könyvelésének ellenőrzése,

— a támogatott programok és projektek előrehaladásának felügyelete és ellenőrzése, valamint a szükséges korrekciós intézkedésekről szóló határozat ⁽³⁾.

b) Az EMKP-ért felelős kutatási tanács 11 tagból áll, többek között az alábbiakból:

— a BIPM 1 képviselője,

— az Európai Bizottság 1 képviselője,

— az Európai Kutatási Tanács 1 képviselője,

— az Európai Parlament 1 képviselője,

— az EUROLAB 1 képviselője,

— az európai szabványügyi szervezetek 1 képviselője,

— a WELMEC nyugat-európai jogi mérésügyi szervezet 1 képviselője ⁽⁴⁾,

— a gazdaság, a kutatás és a felsőoktatás 9 képviselője.

⁽¹⁾ A Szerződés korábbi 169. cikke.

⁽²⁾ Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának Referenciaanyag- és Mérésügyi Intézete (IRMM).

⁽³⁾ Ld. az EURAMET e.V. 2007. január 11-i alapszabályát, 14. cikk, 5. bekezdés.

⁽⁴⁾ WELMEC: Western European Legal Metrology Cooperation.

A kutatási tanács kizárólag tanácsadó szereppel rendelkezik az EMKP stratégiai szempontjaira, valamint a célirányos programokkal kapcsolatos döntésekre vonatkozóan ⁽¹⁾.

5.3 Az EGSZB ennek kapcsán utal az EMKP kutatási tanácsa kötelező érvényű vélemények révén történő bevonásának szükségességére, melynek célja az EMKP-bizottsággal való egyenrangú együttműködés a következő területeken: az EMKP tovább-

fejlesztése és aktualizálása, az alprogramokért felelős bizottságok, az értékelő csoport kiválasztása és összetétele, a kutatási programok és projektek finanszírozásáról hozandó döntések, a CORDIS és az EU Hivatalos Lapja révén közzéteendő javaslatok és pályázati felhívások kidolgozása és közzététele, a finanszírozott projektek előrehaladásának figyelemmel kísérése és felülvizsgálata.

Kelt Brüsszelben, 2009. március 25-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

⁽¹⁾ Lásd az EURAMET e.V. 2007. január 11-i eljárási szabályzatát, *Rules of Procedure* Part B Point III.